

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Rebus Gestis Beati Aloysii Gonzagæ E Societate Iesv

Marchetti, Annibale

Florentiæ, 1687

Capvt X. Obstrictam voto Obedientiam, Paupertatem, & Castitatem,
ceterasque domesticas leges accurata diligentia obseruat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43962

CAPVT X.

Obstrictam voto Obedientiam, Paupertatem, & Castitatem, ceterasque domesticas leges accurata diligentia obseruat.

DRimum, quod ex voluntariæ demissionis radice germen exoritur, obedientia est: facile enim qui suo non satis fidit arbitrio, ducendum se tradit alieno. Hanc virtutem quàm studiosè coluerit Aloysius, ipso met auctore didicimus: qui cum conscientiae latebras animi sui Moderatori aliquando patefaceret, illud candidè aperuit, non modò se nunquam eius, qui domui Præpositus erat, mandata neglexisse; sed ne mentis quidem dissensione ab eiuſdem consilio discessisse. Negavit præterea subicâ aliquâ vi, contra quàm iustus esset, mentem sibi unquam vel leviter incitatam, nisi siquando a precibus, ceterisque pijs in Superos officijs temperare iuberetur: tunc enim impetu eodem, quo ad eiusmodi officia ferebatur, non

Eius obedientie sùma perfectio.

nihil se aliquando detentum ab imperio capessendo sensit : quanquam & id perrarò eveniebat , & ubi primùm intelligeret , eos motus comprimere maturabat . Quare externâ illâ , quæ iumentorum virtutem minimè excedit , obedientiâ haud contentus , mentem etiam eius , qui præerat , arbitrio subiiciebat , ut non alio de rebus iudicio censere videretur , quàm eius unius penes quem summa imperij esset : idque eâ potissimùm ductus ratione , quod capitatis esset , non ceterarum corporis partium iudicia exercere , deque rebus cognoscere , ac decernere : reliquis verò membris id unum incumbere , ut iussâ peragant . Proinde nunquam illi , quam ob rem aliquid esset mandatum , in quæstione fuit : satisque habuit , quò aliquid rectè imperatum duceret ; rescire a Reëtoribus imperatum .

Eius de
obediëntia
sententia.

Hæc obsequendi alacritas inde potissimùm existebat , quod Præfectos suos non arbitros , dominosque rerum , sed internuncios , atque ministros summi rerum omnium Reëtoris , qui eius missu sibi mandata perferrent , arbitraretur : Numenque ipsum ita ijs omnibus adesse reputabat , ut cunëtos sive dignos , sive indignos , non secus quàm Christi simulacra sive aurea , sive lignea , pari cultu atque honore digna-

dignaretur. Hinc & perhonorificum habebat, mandata ab ijs accipere, & summæ voluptati erat quamprimum exequi. Ad hæc haud libenter ferebat quasdam rationes ab ijs, qui præsentunt, ex humanis conquistis utilitatibus præcepto adiungi: ita enim & mandata enervari, ut quæ a Divinis in humana transirent, & religiosæ obedientiæ decus universum perdi, ac studium retardari. Vnicâ ratione è Divinâ gloriâ, atque obsequio petitâ imperia omnia roborata pariter, & cohonestata maluisset. Eam quippe causam qui in obtemperando sequeretur, nequaquam præmio fraudatum iri censebat: contra nullum fore ijs, qui sua emolumenta quærent, quæstumque facerent obedientiam: cum enim sibi, non Deo, parendo seruiant; nihil esse cur a Deo seruitutis pretium expectent.

Tantam porrò aduersus eos, qui Dei locum obtinerent, reverentiam adhibebat, ut si quando ob incuriam aliquam verbis castigari contingeret, statim consisteret, nudaret caput, oculisque humi deiectis, omnia, quæ dicerentur attentè, ac demissè, nihil contra ausus, usque audiret. Prætermissi aliquando officij accersitum, ac severiùs acceptum tanta verecundia cepit, ut animo, viribusque defectus in terram

Incepit
semiani-
mis conci-
dit: mox
veniã de-
missè pe-
tit.

defluxerit : inde, ubi primùm se ipse collegit, obiurgantis genibus aduolutus eâ demissione, ac lacrymis sibi rogavit ignosci, ut non nisi longo post tempore se humo attolli permiserit. Memorabat etiam sibi in dies magis magisque obedientiam successu commendatam, comperitque longè meliùs rationibus nostris, Deo quàm nobis procurantibus, consuli. Atque in eam rem non rarò sibi usu venisse narrabat; ut nonnulla optanti is qui Collegium regebat obuius antequam peteretur deferret. Ita cum aliquando loca uniuersa, per quæ Christus supremis vitæ diebus raptatus fuerat, mente decurreret, cupido aliqua incessit, septem Urbis celebriora Tempia obeundi, Sanctorumque Martyrum cineres Divinæ caritatis ignem foventes venerandi : id agitati a Collegij Rectore subito interuenit, qui nihil tale suspicantem iubeat, sese ad sacras septem Ædes inuisendas extemplò comparare : quo audito lætus supra modum fuit, usque adeo sua omnia uniuersò rerum Domino cordi esse, ut vel ad minima quæque curanda descenderet, resque ita componeret, ut quod ad optandum sibi mentem iniecerat, alteri iniecisset ad exhibendum. Plura eius rei suppetunt exempla, quæ, nè longû sit, breuitati condonamus.

Minime
poscenti
quæ cupere-
ret, sapè
Rectores
ultro offe-
sunt.

Quo

Quo verò studio voce latas leges amplectebatur, eodem prorsus litteris a maioribus traditas: easque ita religiosè sequebatur, ut nihil non contemnendum duceret, modò integra, atque inuiolata Societatis instituta manerent. Cum ad ædes Hieronymi Roborei purpurati Ecclesiæ Principis, officij causâ aliquando venisset, post amicissimam inter se consalutationem, longumque colloquium, rogatus a Principe in digressu fuit, ut illo die prandio se adhiberi permitteret; cui Aloysius, gratijs summa cum humanitate actis, intrepidè abnuit, negans cuiquam ex Societate foris per domesticas leges licitum esse cibum sumere: quâ libertate mirificè delectatus, nedum non offensus Princeps, sui contemptorem vehementer suspexit, nihil deinde ab eo petere solitus, quin continuò adiungeret: *Modò per domesticas leges liceat.* Id verò eò faciebat, uti postea testatum reliquit, ne teneram Adolescentis virtutem, tunc feliciter venientem spernendo, ac prote-
rendo perderet.

Purpurati
Principis
inuitamē-
ta ob Re-
gulę reve-
rentiam
spernit.

Mutuam ab eo contubernalis quidam poposcerat, litteris exarandis dimidiatum ex papyro folium: ille ne legem, quâ nostris cautum, ne quid alteri Rectoris iniussu, vel dono, vel utendum detur, negligeret; dilato, ac si minime

Dimidia-
tū chartę
foliū ante
licentiam
non tradis

audisset, responso, e conclavi ad Ministrum properat, impetratâque chartæ commodandæ veniâ ad socium reversus; Postulasti, inquit, ni fallor, nescio quid papyri: en illam: sume quantumlibet. Nullâ re tamen tuendæ disciplinæ studium magis Aloysius prodidit, quàm accuratissimâ binis legibus obseruandis diligentia, quarum alterâ silentium sancitur, alterâ latinè loqui omnes, qui litteris vacant, iubentur. Vtraque perdifficilis; illa, quia linguam cohibet tam multis cupiditatibus sollicitatam; hæc quia laxatæ, atque è vinculis emissæ modum statuit, certasque voces, atque insolentes præscribit, quas adeo piget quæritare, ut patientiùs sæpè sileat, quàm mendicatò loquatur. Adde aliorum huius legis neglectum, quos dū latinè appellamus, timor est increpare. Ab neutrà tamen lege unquam discessit: nec difficultas erat cupiditatibus vacuo linguam cohibere, vel pauca, cum opus esset, latinè eloqui: nec timor offendere, quibus Divinæ leges, ac Superum placita offensionem essent.

Ab hac verò verborum parsimoniâ profectam censeo incredibilem illam, quâ utebatur, circumspeditionem, maximèque accuratam in loquendo considerationem: hæc enim, vel nulla, vel satis exigua esse queat in immodicâ lo-

qua-

Silentij, ac latinè loquendi regulas diligenter obseruat.

Summa in loquendo circumspeditio.

quacitate, in quâ nimis conferta verborum frequentia propè nullum considerationi, ac delectui spatium relinquit. Eò autem nitebatur, ut verba, quæ promeret, Divinum illud Verbum referrent, quod teste Ioanne, fuit *Plenum gratia, & veritatis*. Mira enim erat in eius sermone gratia, & veritas. Nec mendacia solû, verum etiam d.ctorû ambiguitates, pestem humanæ societatis, cui fidei vinculum adimerent, nuncupabat. Nec interesse arbitrabatur, uti quis ambigûe, an a veritate aliena loqueretur, modò fraudem innectere, ac circumuenire in animo esset: utrumque enim pariter fidem abrumpere, & mutuâ fraudis suspicione mentibus iniectâ, omnem animorum coniunctione, & caritatem dirimere. Quare cum sine mutuâ fide, & caritate nulla sit religiosa familia, usque adeo sacris cœtibus huiusmodi artes, ac dolos exitiales existimavit; ut si quis in eos, amissâ Columbæ simplicitate, solam Serpentis prudentiam inueheret, merum, ac pestiferum anguem inuecturum autumaret. Vtraque virtus Aloysio inerat: & simplicitate ne falleret, prudentiâ ne falleretur adhibitâ, summam apud universos dictis suis fidem, autoritatemque conciliaverat.

iam susceptæ Paupertatis amore supramodû tene-

Io: 1. 14.

Mendacia
& abigûe
dicta pestis
humanæ
scc.

illi stimo
singlu
quæ 33
ob 610
simul

Eximia
paupertatis
cura ;

tenebatur , eamque a Parente suo Ignatio tanquam matrem sibi relictam arctè complexus, nihil unquam , præter ipsam , proprium sibi esse voluit . Indumentum nullum admisit , nisi e communi vestiario emendicatum. Libros etiã , & quidquid supelleætilis ad studia litterarum, pertinet , non modò sui iuris esse non tulit, verùm nec suis usibus assignari . Quare cum ex uno in aliud domicilium migraret, nihil ex veteri instrumento secum deferebat, ne atramentarium quidem , calamosque , vel cultellum ijs præparandis dicatum . Pia munuscula alijs largienda haudquaquam seruabat , veritus avaritiam etiam largitatis specie obrepentem. Sæpè enim ad mortem usque donanda retinemus, eã scilicet nos ipsi capti , quam alijs escam instruximus . Hinc eorum quæ sæpè ultrò ab amicis offerebantur , aliud nihil præter gratiæ referendæ debitum admittebat . Quod si largitor vim faceret, nec sine illius offensione munus repudiare liceret , euestigiò ad Rectorem delatum in eius manibus destituebat , eove recusante , alteri cuilibet , ubi primùm se daret occasio , eiusdem Rectoris permisso impertiebat . Corona Deiparæ salutandæ, ceteraque instrumenta fovendæ pietati quæsita , omnia illi vulgaria , ac veluti sanctæ Paupertatis characterere

Omnia illi
vulgaria ,
& paupertatē redolentia .

ractere obfignata. Sanctorum verò Martyrum reliquias thecis pretiofis exceptas, Rosaria curiofius elaborata, tabulas pictas e pariete fufpenfas, atque alia id genus impendio aliquo comparata, oftentationem olere a votâ Paupertate abhorrentem, tametfi religione prætextam, duxit. Ante imagines in chartâ defcriptas fuis preces fundebat, ijsque etiam parçè utebatur, unâ vel alterâ contentus. Quin, in facræ Pfalmodiæ codice icunculas diftinguendis capitibus, uti affolet, adhibere, minimè tulit: fed eam vicem chartæ fegmenta fungebantur. Cum ad menfam accumbenti epulæ inferrentur, quas affectæ fuæ valetudini minus profuturas rebatur; nè repudiatas felectioribus miniſtri commutarent, ferculum fumebat, ut ceteri, admotumque tandiu fecabat, verfabatque, dum accedentibus, qui lances e menfâ tollerent, fubitò porrigeret, fummâque rei difsimulatione falleret: quo tempore lætus maximè erat folo pane, nullâ re ad eum adhibitâ, præter Paupertatis condimentum, cibari:quin etiam ex ipfo pane id iucundiùs vorabat, quod fuâ duritiè contumaciùs dentibus repugnaret.

Dum æftivis, feu hybernis menfibus appetentibus unâ cum ceteris ad Veſtiarij Præfectû indumenta tempori accomodata mutatum pergeret,

Chartæ
segmentis
non icun-
culis facrû
codicè in-
terfingit

geret, nunquam plus æquo breve aliquod aut promissum, angustum, aut laxum conquestus dicitur: sed emendato patientiâ, ac paupertatis studio amictus errore, roganti Sarcinatori, num congrueret, satis commodè, aiebat, idque præsertim cum veste aliquâ obsoletâ tegendo pauperi cõgruentiore donaretur: tunc enim verò nimiâ voluptate gestire, quasi ijs insignibus iura cælestis regni pauperibus promissi tunc primùm obtineret. Persuasum habebat, Parentis Ignatij legibus edoctus, ex ijs, quæ domi essent in singulorum usus distribuenda, deterrima quæque sibi semper obuentura: cum nemo qui se verè mendicũ patet, lectissima sibi tributũ iri, sperare audeat: quare etiam cum optio daretur, maximè trita, ac vulgaria, tanquam sibi iure paupertatis debita, deposcebat. Verùm singulari Dei Providentiâ factum sæpius notavit, ut qui rebus distribuendis præessent, eius optioni obuiam facti, vilissima, quæ præ ceteris optasset, ultro deferrent: ita enim voluntariæ demissioni tutiùs consultum putabat, datâ nimirum sui deijciendi, ademptâque simul efferendi ex electione materiâ. Quidquid autè daretur, donum censebat: usque adeo enim sibi ipse viluerat, ut nihil debitum crederet: eratque domi veluti qui infimo loco natus precario hospiti.

Deterrima
quæque o-
optat.

hospitio per summam benignitatem esset acceptus. Tam verò benè de se meritis gratum sese præstabat, ut pro officio quolibet vel levissimo, gratijs identidem agendis nullum propè modum adhiberet.

De singulari eius Castimoniâ ultra ea, quæ in primi Libri Capite tertio commemorata sunt, dicere nihil habeo: cum in hâc unâ virtute Aloysius nullum in omni vitâ incrementû ceperit: quippe qui eò a primâ ætate processerat, ut vel in extremâ, quò ultra progredetur, non superesset. Quid enim præstantius sit, quàm nullo unquam impuri motus exortu, aut pestiferæ cogitationis afflatu perturbatum esse. Huc autem nec sanctissimos quosdam

Viros Christianæ Religionis Antisti-

tes peruenisse effeto, frigido,

que per ætatem corpore:

peruenisse verò Aloy-

sium sub ipsum,

feruidæ pu-

bertatis

initium, eodem

loco demon-

stravi-

mus.

In castita-
tis virtute
inremen-
tû non ce-
pit, quia
ab initio
consumma-
tâ habuit.